

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vodácký speciál I. Zvoní vodákům hrana?

Následující článek je zaměřen na problematiku rekreačního vodáckého sportu v podobě kanoistiky na českých vodních cestách coby jednoho z druhů vnitrozemské plavby. Jeho úkolem není rozebrat problematiku vnitrozemské plavby pro všechny typy plavidel, ale upozornit na problematiku regulace rekreačního vodáckého sportu. Cílem tohoto článku není poskytnout návod na beztestné požívání alkoholu a jiných návykových látek při vodním sportu, nýbrž přispět k bezpečnosti na českých vodních cestách.

Pro úvod je nezbytné vymezit stěžejní pojem tohoto článku, a to vodáckou činnost či vodáckou aktivitu. Pod tímto pojmem se pro účely tohoto článku skrývá plavba na jednomístném či vícemístném plavidlu, které je poháněno výlučně lidskou silou pro rekreační a nikoliv komerční účely.

Základním právním předpisem, který vodácké aktivity reguluje, je zákon o vnitrozemské plavbě.[1] Jmenovaný zákon reguluje správu vodních cest, podmínky provozování plavidel, pravidla plavebního provozu a vodní dopravy, jakož i působnost správních orgánů na tomto poli. Klasické vodácké činnosti se věnuje jen okrajově. Vodní cestou se dle zákona rozumí zejména vodní tok nebo jiný útvar povrchové vody, na kterém lze provozovat plavidla.[2] Plavidlem se pak rozumí ovladatelné těleso určené k pohybu nebo stání na vodě.[3]

Vodáci pro sjíždění vodních toků nejčastěji volí plavidlo v podobě kánoe, raftu nebo kajaku – pro účely článku budou dále označovány shodně jako vodácké lodě. Tato plavidla nejsou zapisována do plavebním rejstříku České republiky, do rejstříku malých plavidel nebo do obdobné evidence, lze je na vodní cestě provozovat, pokud jejich konstrukce a technický stav splňují podmínky bezpečného provozu a neohrožují životní prostředí.[4] Nepodléhají rovněž schvalování technické způsobilosti plavidla, pouze pokud jsou vyráběny sériově, je zapotřebí schválení takového typu malého plavidla plavebním úřadem.[5] Na tato plavidla se nevztahují další povinnosti v podobě nést státní vlajku České republiky, provést cejchování, uzavřít podmínky odpovědnosti a další jiné.[6]

Dle členění plavidel spadají vodácké lodě pod tzv. malá plavidla,[7] neboť délka jejich trupu je menší než 20 metrů. Vzhledem k tomu, že do této kategorie spadne i valná část člunů s motorovým pohonem, na jejichž provozování se uplatní náročnější podmínky, než na výše uvedenou kategorii plavidel, je zapotřebí tuto kategorii dále rozčlenit. Dle ust. § 9 odst. 6 zákona o vnitrozemské plavbě toto členění stanoví prováděcí právní předpis, kterým je vyhláška Ministerstva dopravy o vedení rejstříků malých plavidel,[8] která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2016. Uvedená vyhláška stanoví znak vodáckého plavidla v podobě pohonu pouze lidskou silou, a nikoliv pohonu elektrickým, spalovacím či jiným motorem nebo silou větru působící na plachu.[9] Zároveň se jedná o plavidla, jejichž maximální výtlak (D_{max}) je 500 kg.[10] Uvedená vyhláška pak stanoví obecné požadavky na bezpečnost osob, stabilitu, plovatelnost a ovladatelnost prostřednictvím přílohy č. 2 k této vyhlášce.[11]

Zmíněná příloha prováděcího právního předpisu je pro vodácké lodě důležitá, neboť stanovuje povinnou výstroj plavidla, kterou vodácká loď musí být vybavena. Vodácké plavidlo musí být vybaveno nádobkou pro vylévání vody nebo ruční pumpou, vyhazovacím lanem nebo řetězem v délce nejméně 5 metrů a alespoň jedním pádlem, pokud plavidlo není vybaveno vesly.[12] Vodácké plavidlo musí být dále vybaveno záchrannými vestami,[13] jejichž počet odpovídá počtu osob při maximálním

obsazení plavidla; pokud je však plavidlo provozované pouze pro vlastní účely k rekreaci nebo sportu, postačuje počet záchranných vest podle aktuálního počtu osob v plavidle.[14] Další vybavení vodácká loď obsahovat nemusí. Povinnost vybavit plavidlo vybavením k zajištění bezpečné plavby stanovuje § 29k písm. j) zákona o vnitrozemské plavbě, ovšem za porušení této povinnosti citovaný zákon nestanoví právní následky ani v podobě odpovědnosti za přestupek.[15]

Poněkud přísněji se zákon staví k vedení plavidla nebo vykonávání činnosti spojeného s plavbou ve stavu, ve kterém jsou schopnosti k vedení nebo vykonávání uvedené činnosti ovlivněny požitím alkoholu nebo jiné návykové látky. Za takové jednání stanoví zákon odpovědnost ve formě přestupku, kterého se může dopustit nejen vůdce plavidla (kormidelník), ale i člen posádky.[16] Za tento přestupek lze uložit pokutu do 100.000,- Kč.[17] Postih za tento přestupek hrozí i tomu, kdo se při vedení nebo obsluze plavidla odmítne podrobit lékařskému vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn požitím alkoholu nebo jiné návykové látky. Při zjištění tohoto přestupku může příslušná kontrolující osoba zakázat v řízení na místě plavbu plavidla, pokud zjistí, že schopnosti vůdce plavidla nebo členů posádky jsou sníženy z důvodu požití alkoholu, omamné nebo psychotropní látky.[18] Odpovědnost však nedopadá na fyzickou osobu, která je tzv. cestujícím a nevykonává činnost spojenou s plavbou.[19]

Stranou nelze ponechat ani případnou trestní odpovědnost za uvedené jednání, pokud by naplňovalo znaky skutkové podstaty přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 odst. 1 trestního zákoníku,[20] která spočívá ve vykonávání určité činnosti, při které lze ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku ve stavu vylučujícím způsobilost. Za takové jednání lze uložit trest odnětí svobody až na jeden rok, peněžitý trest nebo zákaz činnosti. Oproti uvedenému přestupku se toto jednání odlišuje stupněm ovlivnění návykovou látkou, který v tomto případě vylučuje způsobilost[21] vést plavidlo nebo se jinak podílet na plavbě plavidla. Dle názoru autora by trestní odpovědnost měla dopadat jen na vůdce plavidla, neboť především ten má možnost regulovat plavbu lodi a tím i v některých případech ohrozit život či zdraví posádky. Odpovědnost dalšího člena posádky by byla zřejmě hůře odvoditelná, neboť ten takovou možnost ovlivnění nemá. Jeho případná nestabilita na plavidle by se dala přirovnat k nestabilitě spolujezdce na motocyklu, za níž ve stavu silného ovlivnění alkoholem judikatura odpovědnost nedovodila.[22] Jistá paralela by zde byla i mezi kormidelníkem a jezdcem na jízdním kole, který opět dle trestní rozhodovací praxe není za uvedené jednání trestně odpovědný,[23] nicméně lze přisvědčit, že prostředí vodní plochy je specifické oproti dopravě.

Autor článku zastává názor, že na rozdíl od jiných činností, kde může dojít k ohrožení života nebo zdraví jiných osob, je vodácká aktivita činnost, při které je možné víceméně ohrozit jen zdraví nebo život dotyčného vodáka. Nelze takto ospravedlnit stav přivádění se vůdců plavidel (kormidelníků) do stavu vylučujícím vést plavidlo, nicméně v případech společensky méně nebezpečných by nemělo docházet k přepínání trestní či přestupkové represe a měla by se uplatnit zásada subsidiarity (trestní) represe.[24]

Dle Policie ČR je praxí v případě v případě oznámení možného spáchání přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky pořádkovou jednotou policie na příslušné okresní státní zastupitelství, postoupení takového skutku na Státní plavební správu k řešení věci ve správním řízení.[25]

Závěrem zbývá dodat, že uvedené povinnosti pro vodáky nebyly zavedeny v době nedávné, nicméně s první plošnou, důkladnou kontrolou ze strany dozorujících orgánů se lze setkat až v roce 2017 v rámci akce Voda 2017, na kterou bylo ze strany Policie ČR nasazeno 176 plavidel[26] a 279 policistů. V rámci 89 akcí bylo zkontrolováno 606 plavidel a 93 přístavišť. Při kontrolách plavidel bylo zjištěno 80 závad a při kontrolách půjčoven byla zjištěna jedna závada. Celkem bylo zkontrolováno 520 osob (vůdců plavidel, kormidelníků), kdy 8 z nich bylo pod vlivem alkoholu.[27]

Při bezpečnostní akci Policie ČR Voda 2016, která však nebyla zaměřena na vodáky, nýbrž na lodě s jiným pohonem než lidskou silou, bylo při řízení plavidel zkontrolováno na přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky 332 osob, kdy celkem 3 osoby byly pozitivní na alkohol v těle, z toho dvě osoby do hodnoty jednoho promile alkoholu v krvi.[28] Ve stejném období bylo Státní plavební správou provedeno 1302 kontrol se zjištěním 328 přestupků.[29]

Z výše uvedeného pojednání je patrné, že na účastníky vodáckého sportu se vztahují jistá pravidla, kterých sice není tolik, jako u provozovatelů motorových lodí, nicméně jejich porušení může mít mnohdy za následek citelnou represi ze strany státu, aniž by tomu nutně odpovídala společenská nebezpečnost z takového porušení vyplývající.

Mgr. Jan Grepl

e-mail: grepl.jan@email.cz

[1] Zákon č. [114/1995](#) Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění účinném k 1. 1. 2018.

[2] § 2 písm. a) zákona o vnitrozemské plavbě. Součástmi vodní cesty jsou dle tohoto ustanovení vodní díla a ostatní stavby a zařízení vymezené v příloze č. 1 zákona o vnitrozemské plavbě.

[3] § 2 písm. d) zákona o vnitrozemské plavbě.

[4] § 9 odst. 3 zákona o vnitrozemské plavbě.

[5] § 12 a násl. zákona o vnitrozemské plavbě.

[6] § 16 až § 21 zákona o vnitrozemské plavbě.

[7] § 9 odst. 4 písm. b) zákona o vnitrozemské plavbě. Mezi malá plavidla se však neřadí převozní loď, tlačný člun a další plavidla, která pro účely svého provozu není vhodné řadit pod méně sledovanou kategorii plavidel.

[8] Vyhlášky č. [334/2015](#) Sb., o vedení rejstříku malých plavidel a technické způsobilosti malých plavidel, převozních lodí a plovoucích zařízení k provozu na vodních cestách, ve znění pozdějších předpisů.

[9] § 2 písm. c) vyhlášky č. [334/2015](#) Sb.

[10] Tato veličina udává celkovou hmotnost plavidla včetně maximální nosnosti v kilogramech.

Vodácká loď včetně posádky a nákladu tak nesmí v rámci této kategorie překročit hmotnost půl tuny.

[11] § 5 odst. 2 vyhlášky č. [334/2015](#) Sb.

[12] Bod 6.01 části 6. přílohy č. 2 k vyhlášce č. [334/2015](#) Sb.

[13] Vesta s výtlačkem alespoň 100 N.

[14] Bod 6.05.02 části 6 přílohy č. 2 k vyhlášce č. [334/2015](#) Sb.

[15] Srov. § 43 až § 45 zákona o vnitrostátní plavbě.

[16] § 43 odst. 3 písm. c) zákona o vnitrostátní plavbě.

[17] § 43 odst. 15 písm. c). Podle odst. 16 téhož ustanovení lze za stejné přestupkové jednání uložit i trest zákazu činnosti do 2 let, nicméně tato forma trestu je cílena jen na osoby se zvláštní způsobilostí vést plavidlo.

[18] § 42 odst. 5 písm. e) zákona o vnitrostátní plavbě.

[19] § 28 písm. c) zákona o vnitrostátní plavbě. Typicky se bude jednat o osobu, která není vybavena

pádlem.

[20] Zákon č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[21] Stav vylučující způsobilost je nutné vyložit jako takový stav, kdy došlo k ovlivnění fyzických a psychických schopností návykovou látkou, která vylučuje výkon činnosti, při níž by mohlo dojít k ohrožení života nebo zdraví jiného člověka. Naplnění tohoto znaku je vždy nutné zkoumat, přičemž nepostačí konstatování, že pachatel byl ovlivněn návykovou látkou – viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 3. 2010, sp. zn. 6 Tdo 252/2010. Dle soudní praxe k vyloučení způsobilosti ke zvláštní činnosti dochází při přibližném obsahu 1 promile alkoholu v krvi v době spáchání činu – viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 8. 2007, sp. zn. 5 Tdo 874/2007.

[22] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 3. 9. 1965, sp. zn. 6 Tz 38/65 (R 59/1965 tr.).

[23] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 5. 11. 1965, sp. zn. 2 Tz 15/65 (R 1/1966 tr.).

[24] § 12 odst. 2 trestního zákoníku.

[25] HRINKO, Martin. Tisková konference k bezpečnostním opatřením „VODA 2017“. Policie ČR. 19. 6. 2017 [cit. 26. 5. 2018]. Dostupné >>> [zde](#).

[26] HABENICHT, Petr. Voda 2017. Policie ČR. 19. 6. 2017 [cit. 26. 5. 2018]. Online: <http://www.policie.cz/clanek/voda-2017.aspx>.

[27] HABENICHT, Petr. Voda 2017. Policie ČR. 19. 7. 2017 [cit. 26. 5. 2018]. Online: <http://www.policie.cz/clanek/web-informacni-servis-zpravodajstvi-voda-2017.aspx>.

[28] HRINKO, Martin. Tisková konference k bezpečnostním opatřením „VODA 2017“. Policie ČR. 19. 6. 2017 [cit. 26. 5. 2018]. Dostupné >>> [zde](#).

[29] NGUYENOVÁ, Ivana. Voda 2016. Policie ČR. 11. 7. 2016 [cit. 26. 5. 2018]. Dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ – Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě – základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)